

Bezpečnost potravy pro domácí zvířata

Úlohou výrobců potravy pro domácí zvířata je poskytovat zvířatům bezpečnou a výživnou potravu, která splňuje požadavky EU. Celé odvětví je přísně regulováno prostřednictvím více než 50 právních předpisů. Členové FEDIAF navíc vyrábí potravu pro domácí zvířata v souladu s různými kodexy správné praxe, aby dodrželi odpovídající standardy kvality a bezpečnosti. Jedná se například o dokument Guide to Good Practice for the Manufacture of Safe Pet Foods (doporučení pro správnou praxi výroby bezpečné potravy pro domácí zvířata).

Suroviny

Předpisy EU podrobně stanovují, které suroviny a doplňkové látky mohou být používány při výrobě potravy pro domácí zvířata. Suroviny pro výrobu těchto produktů mohou být buď živočišného, nebo rostlinného původu. Řada přísad živočišného původu používaných při výrobě krmiv pocházejí z částí zvířat, které lidé nekonzumují kvůli kulturním danostem nebo odlišným stravovacím zvyklostem. Tyto části (např. plíce, srdce, ledviny, játra atd.) jsou nicméně naprosto bezpečné, neboť byly podrobeny veterinární inspekci a byly shledány jako vhodné k lidské spotřebě.

Prísady rostlinného původu jsou často součástí výživy domácích zvířat i člověka (kukuřice, rýže, pšenice, oves atd.). Některé přísady se naopak používají pouze k výrobě potravy pro zvířata, neboť výrobci se snaží najít přesné kombinace nutričních charakteristik, které prospívají speciálně domácím mazlíčkům (např. rostlinná vláknina stimuluje průchod střevy, prebiotika a probiotika podporují zdravé zažívání atd.). Bezpečnost surovin používaných při výrobě potravy pro domácí zvířata je navíc zaručena hygienickým způsobem jejich zajišťování a přepravy a také zachováváním tzv. chladicího řetězce.

Výrobní zařízení

Při navrhování zařízení a závodů na zpracování a výrobu potravy pro domácí zvířata jsou zohledňovány aspekty bezpečnosti, aby se zabránilo kontaminaci produktů a maximalizovalo se zabezpečení výroby. Projekty takových zařízení předem počítají s výrobním vybavením z nerezové oceli, speciálními prostory na mytí rukou, zavedenými vzorci pohybu zaměstnanců s cílem minimalizovat kontaminaci, a také s ochrannými vrstvami na podlahách a stěnách. Při projektování se zohledňuje zabezpečení areálu i vnitřních prostor a vybavení. V úvahu se berou také detektory kovů, omezené používání skla a aspekty skladování surovin. V každém kritickém bodě se za účelem řízení specifických rizik používá metodologie HACCP (analýza rizik kritických kontrolních bodů).

Vlhká potrava pro domácí zvířata

Vlhká krmiva obecně obsahují přísady živočišného a rostlinného původu balené do konzerv, vaniček nebo kapsiček, tedy hermeticky uzavřených vzduchotěsných obalů. Po naplnění a hermetickém uzavření obalů projdou produkty sterilizací při vysoké teplotě - jedná se o stejný proces jako při výrobě konzerv k lidské spotřebě. Vlhká krmiva jsou tudíž sterilní, tj. neobsahují žádné živé bakterie - produkty mají dlouhou trvanlivost a není do nich během zpracování nutné přidávat žádné konzervační látky.

Suchá potrava pro domácí zvířata

Obecně platí, že suchá krmiva jsou za vysokých teplot vyráběna z přísad živočišného a rostlinného původu. Směs sušených a v menší míře i čerstvých přísad je následně zpracována, např. tlakem, pečením či extruzí. Extruze je typ zpracování potravin k lidské spotřebě (tímto způsobem se zpracovávají například snídaňové cereálie), při níž je směs surovin pod vysokým tlakem a zatepla protlačena matricí, což vede ke tvarování produktu na základě expanze směsi. Suchá krmiva nejsou balena ve vzduchotěsných nádobách a jsou vystavena působení kyslíku, případně i vlhkosti. Výrobci potravy pro domácí zvířata proto používají přírodní nebo umělé konzervační látky a antioxidanty, které povolují předpisy EU, s cílem zajistit trvanlivost produktů, zabránit jejich zkažení a předcházet množení plísní bakterií v suchých krmivech.

Foto: S. Milashevich

Syrová potrava pro domácí zvířata

Kromě vlhkých a suchých krmiv existuje sortiment komerčně vyráběných syrových produktů, které jsou k dispozici ve zmrazeném nebo lyofilizovaném stavu. Syrová potrava pro domácí zvířata může být kompletní nebo doplňková. Kompletní produkty také obsahují další přísady, jako je ovoce, zelenina někdy i byliny a doplňkové látky, které zajišťují kompletní a vyvážený charakter potravy. Syrová potrava se připravuje tak, že vedlejší produkty živočišného původu jsou namlety, promíchány a nakonec zmrazeny. Jelikož příprava nezahrnuje kroky, při nichž by byly likvidovány případné patogeny, je nutné při výrobě syrových produktů bedlivě dodržovat veškerá nezbytná opatření.

Při manipulaci s potravou pro domácí zvířata jsou za všech okolností velmi důležité správné hygienické postupy. Pro syrovou potravu to platí obzvláště: Mytí rukou horkou vodou a mýdlem po manipulaci s krmivem; mytí a dezinfekce všech povrchů, nádob a náčiní, které byly v kontaktu se syrovou potravou; odstranění a obezřetná likvidace nezkonsumované syrové potravy; po krmení je třeba očistit a dezinfikovat místo, kde zvíře dostává potravu.

Více informací je uvedeno v našem informačním listu Odpovědné krmení syrovou potravou.

Na etiketě produktu jsou uvedeny pokyny k použití

Výrobci potravy pro domácí zvířata uvádějí pokyny k použití na etiketě krmiva, včetně pokynů týkajících se uchování a manipulace s výrobkem - jedná se o běžná intuitivní pravidla, jako je uchování produktů v chladničce (vlhká krmiva po otevření, syrová potrava) nebo v chladu a suchu (suchá krmiva). Majitelé zvířat by také měli kontrolovat datum expirace na obalu produktů.

Závěrem připomeňme, že výrobci s pomocí oborových doporučení (např. Guide to Good Practice for the Manufacture of Safe Pet Foods [doporučení pro správnou praxi výroby bezpečné potravy pro domácí zvířata] a Nutriční doporučení FEDIAF) kontrolují rizika spojená se surovinami, procesy nebo hotovými produkty a poskytují zvířatům v zájmovém chovu bezpečnou potravu.

Správná výrobní praxe

Odpovědní výrobci potravy pro domácí zvířata berou bezpečnost a kvalitu velmi vážně a definují a zavádí vlastní procesy a standardy, které vedou k zajištění bezpečnosti a kvality používaných surovin a vyráběných produktů.

Tato opatření by měla začínat výběrem odpovědných dodavatelů a pokrývat celý proces až do okamžiku, kdy se produkty dostanou do misek koček a psů. Opatření by měla zahrnovat:

- Výběr odpovědných dodavatelů - odpovědní výrobci by měli firmy, které jim dodávají suroviny, pravidelně kontrolovat a schvalovat
- Definované specifikace surovin a pravidelné inspekce a testy podle těchto specifikací - možnost vyžadovat od dodavatele osvědčení o analýze, v této fázi se monitoruje přítomnost nežádoucích látek; doplňkové látky používané v potravě pro domácí zvířata musí být schváleny Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA)
- Jednoznačně definovaná specifikace produktu, která zahrnuje nutriční profil, barvu, texturu, stravitelnost, chutnost a technické parametry, jako je obsah vlhkosti; rutinní testování produktu podle daných specifikací
- Vizuální kontrola procesu, mletí surovin
- Precizní měření množství surovin pro zajištění přesných dávek podle receptury
- Pečlivá kontrola teploty a doby vaření
- Pravidelný odběr vzorků a testování hotových výrobků
- Zaznamenávání přísad v receptuře pomocí záznamů o šarži a evidence palet hotových produktů a jejich destinací s cílem zajistit sledovatelnost
- Pravidelná kontrola integrity obalů, což může zahrnovat nepřetržitý kamerový dozor
- Detektory kovů a rentgenové přístroje pro zjišťování cizích předmětů v hotových výrobcích
- Ověření výživové kvality pomocí analýzy surovin hotových výrobků a/nebo krmných studií s použitím Nutričních doporučení FEDIAF

Odpovědní výrobci potravy pro domácí zvířata se mohou rozhodnout pro realizaci externích auditů a dobrovolných certifikací, jako jsou ISO 9001:2015 a ISO 14000, které provádějí externí akreditační instituty (<http://www.iso.org/iso/home.htm>).

Chcete-li se dozvědět více o bezpečnostních a jakostních normách, které se týkají konkrétního produktu, obraťte se prosím na příslušného výrobce.